

АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ

Р І Ш Е Н Н Я

АДМІНІСТРАТИВНОЇ КОЛЕГІЇ ВІННИЦЬКОГО ОБЛАСНОГО ТЕРИТОРІАЛЬНОГО ВІДДІЛЕННЯ

14 листопада 2017 року

№ 35 - рш
м. Вінниця

Справа № 04-10/24-17

Про порушення законодавства
про захист економічної конкуренції

Адміністративна колегія Вінницького обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України, розглянувши матеріали справи № 04-10/24-17 про порушення законодавства про захист економічної конкуренції Шаргородською міською радою (місцезнаходження юридичної особи: 23500, Вінницька обл., Шаргородський район, м. Шаргород, вулиця Поштова, будинок 13; код ЄДРПОУ – 04326253) та подання першого відділу досліджень і розслідувань від 03.11.2017 № 04-180:

ВСТАНОВИЛА:

Згідно з розпорядженням адміністративної колегії Вінницького обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України від 07 вересня 2017 року № 24-рк розпочато розгляд справи № 04-10/24-17 проти Шаргородської міської ради за ознаками порушення законодавства, передбаченого:

- пунктом 3 статті 50, частиною першою статті 15 Закону України «Про захист економічної конкуренції», що полягає у бездіяльності органу місцевого самоврядування щодо організації конкурсу та визначення виконавця послуг з вивезення твердих та рідких побутових відходів, що призвела до недопущення конкуренції на ринках послуг з вивезення твердих та рідких побутових відходів на території Шаргородської міської ради;

- пунктом 7 статті 50 та статтею 17 Закону України “Про захист економічної конкуренції” – створення умов органом місцевого самоврядування для вчинення суб’єктом господарювання порушень законодавства про захист економічної конкуренції щодо прийняття пункту 3 рішення виконавчого комітету від 24.05.2017 № 76 «Про затвердження тарифів на комунальні послуги, що надаються Шаргородським комунальним підприємством «Комунсервіс», в якому встановлений строк введення тарифів в дію, який є не достатнім для своєчасного повідомлення споживачів за 15 днів до введення їх у дію;

- пунктом 7 статті 50 та статтею 17 Закону України “Про захист економічної конкуренції” – створення умов органом місцевого самоврядування для вчинення суб’єктом господарювання - Шаргородським комунальним підприємством «Комунсервіс» порушень законодавства про захист економічної конкуренції в зв’язку із затвердженням завищених тарифів на підставі економічно необґрунтованих витрат за послуги з вивезення побутових відходів;

- пунктом 7 статті 50 та статтею 17 Закону України “Про захист економічної конкуренції” – створення умов для вчинення суб’єктом господарювання Шаргородським комунальним підприємством «Комунсервіс» порушень законодавства про захист економічної конкуренції, що полягають у не прийнятті рішення по встановленню норм надання послуг з вивезення побутових відходів з врахування вимог Правил визначення норм надання послуг з вивезення побутових відходів, затверджених наказом Міністерства з питань житлово-комунального господарства України від 30.07.2010 № 259.

Розгляд справи розпочатий за результатами проведеного дослідження стану конкуренції регіональних ринків послуг у сфері поводження з побутовими відходами на виконання доручення Антимонопольного комітету України від 28.04.2017 № 13-01/136.

В результаті розгляду справи та проведеного дослідження було встановлено наступне.

Шаргородська міська рада є органом місцевого самоврядування, юридичною особою (відповідно до пункту 1 статті 16 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні») (місцезнаходження юридичної особи: 23500, Вінницька обл., Шаргородський район, м. Шаргород, вулиця Поштова, будинок 13; код ЄДРПОУ – 04326253).

Відповідно до частини першої статті 10 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» сільські, селищні, міські ради є органами місцевого самоврядування, що представляють відповідні територіальні громади та здійснюють від їх імені та в їх інтересах функції і повноваження місцевого самоврядування, визначені Конституцією України, цим та іншими законами. На території м. Шаргород повноваження органу місцевого самоврядування здійснюється Шаргородською міською радою та її виконавчим комітетом.

Повноваження та порядок діяльності міської ради визначений Законом України «Про місцеве самоврядування в Україні». У своїй діяльності Шаргородська міська рада керується Конституцією України, законами України, указами Президента України, постановами Кабінету Міністрів України, розпорядженнями голови обласної державної адміністрації, іншими законодавчими актами.

Згідно з дослідженням ринку послуг з вивезення побутових відходів в межах м. Шаргород, проведеним територіальним відділенням відповідно до Методики визначення монопольного (домінуючого) становища суб’єктів господарювання на ринку, затвердженої розпорядженням Антимонопольного комітету України від 05.03.2002 № 49-р (zareєстрована в Міністерстві юстиції України 01.04.2002 за № 317/6605) (надалі – Методика), встановлено наступне.

Організація поводження з відходами, вивезення побутових відходів врегульована законами України «Про місцеве самоврядування в Україні», «Про відходи», «Про житлово-комунальні послуги», Правилами надання послуг з вивезення побутових відходів, затвердженими постановою Кабінету Міністрів України від 10.12.2008 № 1070 (надалі – Правила) та Порядком проведення конкурсу на надання послуг з вивезення побутових відходів, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 16.11.2011 № 1173 «Питання надання послуг з вивезення побутових відходів» (надалі – Порядок).

У відповідності зі статтею 1 Закону України "Про житлово-комунальні послуги" до житлово-комунальних послуг належать, зокрема, послуги з вивезення побутових відходів.

Відповідно до Закону України «Про відходи» відходи - це будь-які речовини, матеріали і предмети, що утворилися у процесі виробництва чи споживання, а також товари (продукція), що повністю або частково втратили свої споживчі властивості і не мають подальшого використання за місцем їх утворення чи виявлення і від яких їх власник позбувається, має намір або повинен позбутися шляхом утилізації чи видалення.

Тверді відходи - залишки речовин, матеріалів, предметів, виробів, товарів, продукції, що не можуть у подальшому використовуватися за призначенням.

Рідкі відходи - побутові відходи, що утворюються у будинку за відсутності централізованого водопостачання та каналізації і зберігаються у вигрібних ямах.

Об'єктом аналізу щодо визначення монопольного (домінуючого) становища є Шаргородське комунальне підприємство «Комунсервіс» - надавач послуг з вивезення побутових відходів на території м. Шаргород.

Перелік товарів, робіт, послуг, щодо яких визначається монопольне (домінуюче) становище:

- послуги з вивезення твердих побутових відходів спеціально обладнаними на це транспортними засобами;
- послуги з вивезення рідких побутових відходів спеціально обладнаними на це транспортними засобами.

Отже, товарними межами ринку визначено послуги з вивезення твердих та рідких побутових відходів спеціально обладнаними транспортними засобами.

Відповідно до пункту 6.1. Методики, територіальні (географічні) межі ринку певного товару (товарної групи) визначаються шляхом установаження мінімальної території, за межами якої з точки зору споживача придбання товарів (товарної групи), що належать до групи взаємозамінних товарів (товарної групи), є неможливим або недоцільним. Згідно з пунктом 3.1. Методики територіальні (географічні) межі ринку – територія зі сферою взаємовідносин купівлі-продажу товару (групи товарів), в межах якої за звичайних умов споживач може легко задовольнити свій попит на певний товар і яка може бути, як правило, територією держави, області, району, міста тощо або їхніми частинами.

Законом України «Про житлово-комунальні послуги» віднесено визначення переліку житлово-комунальних послуг до повноважень органів місцевого самоврядування, право на здійснення яких виборюється на

конкурсних засадах. Зокрема, статтею 27 цього закону передбачено, що укладання договорів на надання житлово-комунальних послуг згідно з установленим переліком для об'єктів державної або комунальної власності здійснюється за результатами конкурсу.

Пунктом 4 Правил передбачено, що виконавець послуг з вивезення побутових відходів визначається на конкурсних засадах у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

Згідно із пунктом «е» частини першої статті 16 Закону України «Про відходи» підприємства, установи та організації усіх форм власності у сфері поводження з відходами мають право, зокрема, на участь у конкурсах на набуття права виконавця послуг у сфері поводження з побутовими відходами на певній території.

Відповідно до статті 35-1 Закону України «Про відходи» орган місцевого самоврядування на конкурсних засадах визначає виконавця послуг з перевезення побутових відходів з певної території населеного пункту.

Окрім цього, відповідно до пункту 55 частини першої статті 26 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» до виключної компетенції сільських, селищних, міських рад відноситься, зокрема, визначення на конкурсних засадах юридичних осіб, які здійснюють у межах певної території збирання та перевезення побутових відходів спеціально обладнаними для цього транспортними засобами.

У разі, коли у конкурсі взяв участь тільки один учасник і його пропозицію не було відхилено, відповідно до частини другої пункту 30, 31 Порядку, строк, на який він визначається виконавцем послуг з вивезення побутових відходів повинен становити 12 місяців, після чого організовується і проводиться новий конкурс. З переможцем конкурсу протягом десяти календарних днів укладається договір на надання послуг з вивезення побутових відходів відповідно до типового договору. Зобов'язанням виконавця є укладення договорів на надання послуг з вивезення побутових відходів зі споживачами на території, визначеній цим договором, відповідно до Типового договору про надання послуг з вивезення побутових відходів.

Отже, міські, селищні, сільські ради є організаторами конкурсу та на конкурсних засадах повинні визначати виконавця послуг у сфері поводження з побутовими відходами, який безпосередньо надає послуги збирання та перевезення побутових відходів.

Шаргородське комунальне підприємство «Комунсервіс» (далі – Шаргородське КП «Комунсервіс», Підприємство) (місцезнаходження суб'єкта господарювання: 23500, Вінницька обл., Шаргородський район, місто Шаргород, вул. Свердлова, будинок 35. Ідентифікаційний код за ЄДРПОУ – 32213302) є суб'єктом господарювання у розумінні абзацу дванадцятого статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції».

В листі від 20.06.2017 № 103 (вх. від 22.06.2017 № 813) Шаргородське КП «Комунсервіс» повідомило територіальне відділення, що підприємство підпорядковується Шаргородській міській раді та надає послуги по вивезенню побутових відходів в межах м. Шаргород. З населенням укладено 1413 договорів, з бюджетними організаціями – 20 договорів, з підприємствами – 100 договорів.

Отже, територіальними межами ринків послуг з вивезення твердих та рідких побутових відходів є територія м. Шаргород.

Часові межі ринку – час стабільності ринку, тобто період, протягом якого структура ринку, співвідношення попиту та пропозиції на ньому істотно не змінюється.

Листом від 28.08.2017 № 144 (вх. від 30.08.2017 № 1076) Шаргородське КП «Комунсервіс» поінформувало територіальне відділення, що тарифи на послуги з вивезення твердих та рідких побутових відходів були затверджені рішеннями Шаргородської міської ради від 27.03.2015 № 498 «Про затвердження тарифів на комунальні послуги, що надаються КП «Комунсервіс» та від 24.05.2017 № 76 «Про затвердження тарифів на комунальні послуги, що надаються КП «Комунсервіс». Окрім цього, в листі повідомляється, зокрема, про те, що: «На території міста Шаргород підприємство одне надає послуги з вивезення ТПВ тому і не брало участь в конкурсі на визначення виконавця з вивезення ТПВ» (мова оригіналу). Дані тарифи були затверджені для таких категорій споживачів, як населення, бюджетні організації, та суб'єктів господарювання.

Отже, часовими межами ринку є період з березня 2015 року по серпень 2017 року.

Відповідно до частини 1 статті 12 Закону України «Про захист економічної конкуренції», монопольним (домінуючим) становищем вважається становище суб'єкта господарювання, якщо на цьому ринку у нього немає жодного конкурента.

Згідно з дослідженням ринку, проведеним територіальним відділенням відповідно до Методики на підставі статті 12 Закону України «Про захист економічної конкуренції», встановлено, що Шаргородське КП «Комунсервіс» у період з березня 2015 по серпень 2017 року не мало конкурентів та займало монопольне становище на ринках послуг із вивезення твердих побутових відходів та рідких побутових відходів спеціально обладнаними для цього транспортними засобами на території м. Шаргород з часткою 100,0 відсотків.

Також встановлено, що Шаргородська міська рада в період 2015-2017 років взагалі не приймала рішень щодо визначення суб'єкта господарювання - Шаргородського КП «Комунсервіс» виконавцем послуг з вивезення побутових відходів у територіальних межах м. Шаргород, в тому числі на конкурсних засадах.

У листі від 23.08.2017 № 02-10/549 (вх. 28.08.2017 № 1052) Шаргородська міська рада повідомила територіальне відділення: *«На території м. Шаргород послуги населенню у сфері поводження з побутовими відходами надаються комунальним підприємством «Комунсервіс». Конкурс із визначення виконавця зазначених послуг не проводився у зв'язку з відсутністю на території м. Шаргород інших суб'єктів господарювання, які б займались аналогічними видами діяльності»* (мова оригіналу).

Тобто Підприємство надає послуги по вивезенню, захороненню твердих побутових відходів та вивезенню рідких побутових відходів без проведення конкурсу на визначення виконавця цих послуг всупереч приписам пункту 55 частини першої статті 26 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», пункту 4 Правил.

Бездіяльність Шаргородської міської ради щодо організації конкурсу та визначення виконавця послуг у сфері поводження з побутовими відходами на підпорядкованій території є порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченим пунктом 7 статті 50, статтею 17 Закону України «Про захист економічної конкуренції», що призвела до недопущення конкуренції на ринках послуг з вивезення твердих та рідких побутових відходів на території м. Шаргород.

Розпорядження адміністративної колегії Вінницького обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України від 07 вересня 2017 року № 24-рк про початок розгляду справи № 04-10/24-17 проти Шаргородської міської ради надіслано відповідачу листом від 11.09.2017 № 04-10/1243.

На вимогу голови територіального відділення від 11.09.2017 № 04-10/1243 «Про надання інформації та початок розгляду справи» виконавчий комітет Шаргородської міської ради листом від 25.09.2017 № 02-10/865 (вх. №1290 від 27.09.2017) повідомив: *«За вказаних обставин бездіяльність Шаргородської міської ради, яка б призвела до недопущення конкуренції, мала б місце лише в тому випадку, якби на території м. Шаргорода послуги населенню у сфері поводження з побутовими відходами надавав би хоча б ще один суб'єкт господарювання, тобто у разі наявності у Шаргородського КП «Комунсервіс» хоча б одного конкурента у вказаній галузі. В протилежному випадку оголошення та проведення конкурсу щодо визначення виконавця послуг з вивезення твердих та рідких побутових відходів на території м. Шаргород не має сенсу і являється зайвою паперотворчістю»* (мова оригіналу).

Відповідно до частини 1 статті 4 Закону України «Про захист економічної конкуренції» державна політика у сфері розвитку економічної конкуренції та обмеження монополізму в господарській діяльності, здійснення заходів, які сприяють розвитку конкуренції, здійснюється в т.ч. органами місцевого самоврядування. Згідно із частиною 2 статті 4 цього закону органи місцевого самоврядування зобов'язані сприяти розвитку конкуренції та не вчиняти будь-яких неправомірних дій, які можуть мати негативний вплив на конкуренцію.

Законом України «Про захист економічної конкуренції» визначено, що економічна конкуренція – це змагання між суб'єктами господарювання з метою здобуття завдяки власним досягненням переваг над іншими суб'єктами господарювання, внаслідок чого споживачі, суб'єкти господарювання мають можливість вибирати між кількома продавцями, покупцями, а окремий суб'єкт господарювання не може визначати умови обороту товарів на ринку.

Пояснення Шаргородської міської ради, викладені в листі від 23.08.2017 № 02-10/549, щодо не визначення на конкурсних засадах виконавця послуг з вивезення рідких та твердих побутових відходів внаслідок відсутності інших суб'єктів господарювання на території м. Шаргород, які б займались аналогічними видами діяльності, не є об'єктивними, враховуючи наступне. Згідно з частиною 3 статей 5, 6 Господарського кодексу України, суб'єкти господарювання на території, географічно необмеженій, здійснюють свою діяльність у межах встановленого господарського порядку згідно загальних принципів господарювання - свободи підприємницької діяльності та вільного руху товарів і послуг на території всієї України.

Також Порядком без будь-яких обмежень встановлено, що учасниками конкурсу можуть бути суб'єкти господарювання, установчими документами яких передбачено провадження діяльності у сфері поводження з побутовими відходами та які можуть забезпечити виконання обов'язків, визначених у частині другій статті 21 Закону України "Про житлово-комунальні послуги". Кваліфікаційні вимоги до учасників конкурсу: наявність матеріально-технічної бази, вартість надання послуг, досвід роботи з надання послуг з вивезення побутових відходів, наявність та кількість працівників відповідної кваліфікації. Кількість учасників конкурсу не обмежується.

Тобто, підстава не визначення на конкурсних засадах виконавця послуг з вивезення рідких та твердих побутових відходів внаслідок можливої відсутності інших суб'єктів господарювання саме на території м. Шаргород, які б займались аналогічними видами діяльності, без врахування наявності відповідних суб'єктів господарювання за межами території м. Шаргород, може бути з боку Шаргородської міської ради обмеженням здійснення підприємницької діяльності, оскільки за протилежних умов суб'єкти господарювання в тому числі з інших населених пунктів, мали б можливість надавати послуги і конкурувати між собою та Шаргородським КП «Комунсервіс».

Отже, не визначення Шаргородською міською радою на конкурсних засадах виконавця послуг з вивезення рідких та твердих побутових відходів з погляду передумов конкуренції є недопущенням входження на ці ринки нових суб'єктів господарювання. А це, в свою чергу, могло б призвести до ущемлення інтересів споживачів, зокрема суб'єктів господарювання, адже згідно з пунктом 28 Порядку, саме за результатами конкурсу визначається переможець, що відповідає кваліфікаційним вимогам (серед яких перевага надається учасникові, що пропонує найменшу вартість надання послуг), може забезпечити надання послуг відповідної кількості та якості і конкурсна пропозиція якого визнана найкращою за результатами оцінки. Оскільки конкурс не проводився, то й споживачі, зокрема суб'єкти господарювання, в безальтернативних умовах не мали можливості отримувати послуги відповідної кількості та якості та за найнижчу ціну.

Таким чином, матеріалами справи доведено, що бездіяльність Шаргородської міської ради щодо організації конкурсу та визначення на конкурсних засадах виконавця послуг у сфері поводження з побутовими відходами на підпорядкованій території є порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченим пунктом 3 статті 50, частиною першою статті 15 Закону України «Про захист економічної конкуренції» у вигляді антиконкурентних дій органу місцевого самоврядування, які призвели до недопущення конкуренції на ринках послуг з вивезення твердих та рідких побутових відходів на території м. Шаргород.

У відповідності до пункту 2 частини першої статті 7 Закону України "Про житлово-комунальні послуги" до повноважень органів місцевого самоврядування у сфері житлово-комунальних послуг належить встановлення цін/тарифів на житлово-комунальні послуги. Частиною другою статті 14 цього закону передбачено, що ціни/тарифи на комунальні послуги та послуги з утримання будинків і споруд та прибудинкових територій формуються

органами місцевого самоврядування відповідно до їхніх повноважень, визначених законом.

Статтею 1 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» передбачено, що виконавчі органи рад - органи, які відповідно до Конституції України та цього закону створюються місцевими радами для здійснення виконавчих функцій і повноважень місцевого самоврядування у межах, визначених цим та іншими законами. Відповідно до частини першої статті 11 цього закону виконавчими органами сільських, селищних, міських, районних у містах (у разі їх створення) рад є їх виконавчі комітети, відділи, управління та інші створювані радами виконавчі органи.

Відповідно до підпункту 2 пункту "а" статті 28 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» до повноважень виконавчих органів місцевих рад належить встановлення в порядку і межах, визначених законом, тарифів на побутові, комунальні (крім тарифів, які встановлюються Національною комісією, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг), транспортні та інші послуги. Підпунктом 1 пункту "а" статті 30 цього закону віднесено до відання виконавчих органів сільських, селищних, міських рад власні (самоврядні) повноваження щодо управління об'єктами житлово-комунального господарства, побутового, торговельного обслуговування, транспорту і зв'язку, що перебувають у комунальній власності відповідних територіальних громад, забезпечення їх належного утримання та ефективної експлуатації, необхідного рівня та якості послуг населенню.

За результатами аналізу рішень щодо встановлення тарифів на комунальні послуги, що надаються на території Шаргородської міської ради Шаргородським КП «Комунсервіс» протягом 2015-2017 років територіальним відділенням встановлено наступне.

У період з 01.05.2015 по 31.05.2017 у м. Шаргород діяли тарифи на житлово-комунальні послуги, в тому числі на перевезення побутового сміття та рідких нечистот, які були затверджені рішенням Шаргородської міської ради від 27.03.2015 № 498 «Про затвердження тарифів на комунальні послуги, що надаються КП «Комунсервіс».

Листом від 16.03.2017 № 52 Підприємство звернулося до Шаргородської міської ради з клопотанням про затвердження цін на комунальні послуги. 14.04.2017 в місцевій газеті «Шаргородщина» (№ 29-30) опубліковано проект регуляторного акту, яким планувалося затвердити тарифи на комунальні послуги для Шаргородського КП «Комунсервіс».

22.05.2017 р. прийнято рішення 15 сесії Шаргородської міської ради 7 скликання № 162 «Про погодження тарифів на комунальні послуги, що надаються КП «Комунсервіс», пунктом 1 якого погоджено тарифи на комунальні послуги, в тому числі на вивезення твердих побутових відходів та рідких нечистот для населення, бюджетних організацій та суб'єктів господарювання. Пунктом четвертим даного рішення рекомендовано виконавчому комітету затвердити запропоновані тарифи на комунальні послуги.

24.05.2017 виконавчий комітет Шаргородської міської ради рішенням № 76 «Про затвердження тарифів на комунальні послуги, що надаються КП «Комунсервіс», затвердив тарифи на вивезення твердих побутових відходів та

рідких нечистот. Пунктом 3 цього рішення вказано, що воно набуває чинності з 01.06.2017. 26.05.2017 рішення опубліковано в місцевій газеті «Шаргородщина», тобто за 6 днів до введення нових тарифів у дію.

Відповідно до частини 6 статті 32 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» у разі зміни цін/тарифів на житлово-комунальні послуги виконавець/виробник не менше, ніж за 15 днів до введення їх у дію повідомляє про це споживачів з посиланням на рішення відповідних органів.

На вимогу голови територіального відділення від 11.09.2017 № 04-10/1243 «Про надання інформації та початок розгляду справи» виконавчий комітет Шаргородської міської ради повідомив: *«Ще 15.04.2017 в місцевій газеті «Шаргородщина» опубліковано проект регуляторного акту, яким планувалось затвердити тарифи на комунальні послуги для населення, які надаються КП «Комунсервіс», але жодної скарги з цього приводу від населення м. Шаргород не постуило. Таким чином, жителі м. Шаргорода завчасно були проінформовані про можливі зміни у тарифах на комунальні послуги, які надаються КП «Комунсервіс», що фактично виключає порушення їх прав, як споживачів»* (мова оригіналу).

Пояснення виконавчого комітету Шаргородської міської ради не спростовують факту існування обставини опублікування рішення виконавчого комітету Шаргородської міської ради від 24.05.2017 № 76 «Про затвердження тарифів на комунальні послуги, що надаються КП «Комунсервіс» 26.05.2017 в місцевій газеті «Шаргородщина», тобто за 6 днів до введення нових тарифів у дію.

Таким чином, виконавчий комітет Шаргородської міської ради, прийнявши рішення від 24.05.2017 № 76 «Про затвердження тарифів на комунальні послуги, що надаються КП «Комунсервіс» і не встановивши в ньому строк введення тарифів в дію, достатній для своєчасного повідомлення споживачів не менше, ніж за 15 днів до введення їх в дію, створив для Шаргородського КП "Комунсервіс" умови, за яких вказаний суб'єкт господарювання не зміг забезпечити відповідне повідомлення споживачів про зміну вартості послуг з посиланням на зазначене рішення відповідно до вимог частини 6 статті 32 Закону України «Про житлово-комунальні послуги».

Створення вищезазначених умов для порушення Шаргородським КП "Комунсервіс" законодавства про захист економічної конкуренції було здійснено Шаргородською міською радою, як регулюючим органом, який пропонує суб'єкту господарювання модель встановлення і застосування тарифів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.

У результаті таких дій органу місцевого самоврядування споживачі не були поінформовані про підвищення тарифів в строк, який передбачено законодавством, та розпочали оплату за отримані послуги у більшому розмірі раніше, ніж мали б змогу в разі дотримання надавачем послуг вимог частини 6 статті 32 Закону України «Про житлово-комунальні послуги», тобто не менше ніж за 15 днів до введення їх в дію. Це призвело до ущемлення інтересів споживачів, в т.ч. суб'єктів господарювання та мало відповідні негативні наслідки.

Таким чином, матеріалами справи доведено, що дії виконавчого комітету Шаргородської міської ради щодо прийняття пункту 3 рішення від 24.05.2017 № 76 «Про затвердження тарифів на комунальні послуги, що надаються КП «Комунсервіс», в якому встановлений строк введення тарифів в дію, який не є достатнім для своєчасного повідомлення споживачів за 15 днів до введення їх у дію, є порушенням, передбаченим пунктом 7 статті 50 та статтею 17 Закону України «Про захист економічної конкуренції» – створення умов для вчинення суб'єктом господарювання (Шаргородським КП «Комунсервіс») порушень законодавства про захист економічної конкуренції.

Згідно з пунктом 2 статті 31 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» виконавці/виробники здійснюють розрахунки економічно-обґрунтованих витрат на виробництво (надання) житлово-комунальних послуг і передають їх органам, уповноваженим здійснювати встановлення тарифів.

Відповідно до Розділу II Порядку, формування тарифів на послуги підприємством здійснюється відповідно до річних планів надання послуг і економічно обґрунтованих планових витрат, визначених на підставі державних і галузевих нормативів (норм) витрат ресурсів, техніко-економічних розрахунків та кошторисів, ставок податків і зборів (обов'язкових платежів) та цін у плановому періоді, встановлених на підставі прогнозних індексів цін підприємства.

Планування витрат для включення їх до повної планової собівартості послуг за кожною операцією поводження з побутовими відходами здійснюється з урахуванням витрат з операційної діяльності, фінансових витрат, пов'язаних з основною діяльністю.

До планових витрат з операційної діяльності включаються: планова собівартість реалізованих послуг, адміністративні витрати, витрати із збуту послуг та інші операційні витрати.

До складу адміністративних витрат включаються витрати, пов'язані з обслуговуванням та управлінням підприємством. Адміністративні витрати включаються до тарифів у розмірі, що не перевищує 15 відсотків планової виробничої собівартості.

Планова виробнича собівартість послуг з вивезення побутових відходів:

- прямі матеріальні витрати;
- прямі витрати з оплати праці;
- інші прямі витрати;
- змінні загальновиробничі та постійні розподілені загальновиробничі витрати.

Отже, формування тарифів на послуги з вивезення твердих та рідких побутових відходів під час розроблення Підприємством та затвердження Шаргородською міською радою, регламентувалося Порядком.

За результатами аналізу рішень щодо встановлення тарифів на послуги з вивезення рідких та твердих побутових відходів, що надаються населенню, підприємствам, установам, організаціям на території Шаргородської міської ради Шаргородським КП «Комунсервіс» було встановлено наступне.

У період з 01.05.2015 по 31.05.2017 діяли тарифи на житлово-комунальні послуги, в тому числі з вивезення твердих побутових відходів (побутових відходів), які були затверджені рішенням Шаргородської міської ради від 27.03.2015 № 498 «Про затвердження тарифів на комунальні послуги, що надаються КП «Комунсервіс», в розмірі (з ПДВ):

- для населення - 49,86 грн/м³;
- для бюджетних організацій - 51,22 грн/м³;
- для госпрозрахункових організацій - 52,58 грн/м³.

Розрахунки вищезазначених тарифів та клопотання про їх затвердження були подані Підприємством на розгляд Шаргородській міській раді.

Аналіз встановлених тарифів показав наступне.

Згідно з розрахунком базового тарифу на послуги з перевезення твердих побутових відходів базовий тариф становить 37,77 грн./м³.

Плату за зазначену послугу в розрахунку витрат за 1 рейс роботи автомобіля МАЗ 5337А2-340 протяжністю 28 км Підприємство (відповідно до листа від 28.07.2017 № 144) визначило наступним чином:

Зведений розрахунок витрат

Витрати на паливо-мастильні матеріали	325,97
Витрати на оплату праці	149,52
Інші прямі витрати на оплату праці	56,62
Інші прямі витрати	341,82
Адміністративні витрати	193,08
Витрати на збут	3,66
Екологічний податок	52,32
Амортизація	31,32
Всього	1127,31

Ціна 1 м³ перевезеного побутового сміття становить $1127,31:36 \text{ м}^3=31,31$ грн.

6,46 грн./м³ - тариф на захоронення твердих побутових відходів.

$31,31 + 6,46 = 37,77$ грн./ м³ - собівартість перевезення та захоронення 1 м³ твердих побутових відходів.

Адміністративні витрати в розрахунку витрат становлять 193,08 грн.

Згідно з даними зведеного розрахунку планова виробнича собівартість має становити:

Прямі матеріальні витрати (витрати на паливо-мастильні матеріали)		325,97
Прямі витрати на оплату праці		149,52
Інші прямі витрати на оплату праці		56,62
Інші прямі витрати		341,82
Змінні загально виробничі та постійні нерозподілені витрати	Екологічний податок	52,32
	Амортизація	31,32
Всього		957,57

Відсоток включених до тарифу адміністративних витрат становить $193,08 : 957,57 * 100\% = 20,16\%$, що перевищує 15 % планованої виробничої собівартості на 5,16 % або на 49,44 грн.

У листі від 28.08.2017 № 144 на вимогу голови територіального відділення від 15.08.2017 № 04-34/988 щодо надання інформації Підприємство повідомило наступне: “Шаргородський КП «Комунсервіс» в тарифи на послуги вивезення твердих побутових відходів, затверджених рішенням Шаргородської міської ради від 27.03.2015 № 498 адміністративні витрати становлять 9,6% в сумі 64,5 тис. грн. від планових адміністративних витрат на 2015 рік в сумі 671,7 тис. грн. При формуванні тарифів на вивезення ТПВ адміністративні витрати перевищують 15% планової виробничої собівартості в зв'язку з тим, що при формуванні базового тарифу по утриманню сміттєзвалища не були враховані адміністративні витрати” (мова оригіналу).

У період з 01.06.2017 р. по 25.10.2017 діяли тарифи на житлово-комунальні послуги, зокрема, на вивезення твердих побутових відходів, які були затверджені рішенням виконавчого комітету Шаргородської міської ради від 24.05.2017 № 76 «Про затвердження тарифів на комунальні послуги, що надаються КП «Комунсервіс», в розмірі (з ПДВ):

- для населення - 73,71 грн/м³;
- для бюджетних організацій - 75,05 грн/м³;
- для госпрозрахункових організацій - 77,06 грн/м³.

Розрахунки вищезазначених тарифів та клопотання про їх затвердження були подані Підприємством на розгляд Шаргородській міській раді.

Аналіз встановлених тарифів показав наступне.

Згідно з розрахунком базового тарифу на послуги перевезення твердих побутових відходів базовий тариф становить 55,84 грн./м³.

Плату за зазначену послугу в розрахунку витрат за 1 рейс роботи автомобіля МАЗ 5337А2-340 протяжністю 28 км Підприємство (відповідно до листа від 28.07.2017 № 144) визначило наступним чином:

Зведений розрахунок витрат

Витрати на паливо-мастильні матеріали	313,36
Витрати на оплату праці	321,35
Інші прямі витрати на оплату праці	70,70
Інші прямі витрати	296,10
Адміністративні витрати	246,85
Витрати на збут	8,40
Екологічний податок	59,70
Амортизація	21,80
Всього	1338,26

Ціна 1 м³ перевезеного побутового сміття становить $1338,26 : 36 \text{ м}^3 = 37,17$ грн.

18,67 грн./м³ - тариф на захоронення твердих побутових відходів.

$37,17 + 18,67 = 55,84$ грн./ м³ - собівартість перевезення та захоронення 1 м³ твердих побутових відходів.

Адміністративні витрати в розрахунку витрат становлять 246,85 грн.

Згідно з даними зведеного розрахунку планова виробнича собівартість має становити:

Прямі матеріальні витрати (витрати на паливо-мастильні матеріали)		313,36
Прямі витрати на оплату праці		321,35
Інші прямі витрати на оплату праці		70,70
Інші прямі витрати		296,10
Змінні загальнопромислові та постійні нерозподілені витрати	Екологічний податок	59,70
	Амортизація	21,80
Всього		1083,01

Відсоток включених до тарифу адміністративних витрат становить $246,85 : 1083,01 * 100\% = 22,79\%$, що перевищує 15 % планованої виробничої собівартості на 7,79 % або на 84,37 грн.

Підприємство в своєму поясненні до листа від 28.08.2017 № 144 на вимогу голови територіального відділення від 15.08.2017 № 04-34/988 повідомило наступне: *“В тарифі на послуги вивезення твердих побутових відходів, затверджених рішенням Шаргородської міської ради від 24.05.2017 № 76 адміністративні витрати становлять 9,3 % в сумі 98,9 тис. грн. від планових адміністративних витрат на 2017 рік в сумі 1063,9 тис. грн. При формуванні тарифів на вивезення ТПВ адміністративні витрати перевищують 15 % планової виробничої собівартості в зв'язку з тим, що при формуванні базового тарифу по утриманню сміттєзвалища не були враховані адміністративні витрати”* (мова оригіналу).

Також Підприємство в листі від 03.10.2017 № 160 повідомило територіальне відділення, що визнає порушення у вигляді розрахунку завищених витрат на вивезення твердих побутових відходів та готує на найближчу сесію міської ради переглянуту та редаговану калькуляцію по вивезенню твердих побутових відходів.

На вимогу голови територіального відділення від 11.09.2017 № 04-10/1243 виконавчий комітет Шаргородської міської ради листом від 25.09.2017 № 02-10/865 повідомив: *«Рішення виконавчого комітету міської ради приймалися на підставі економічних обґрунтувань працівників КП «Комунсервіс», а не працівників міської ради (участі в економічних обґрунтуваннях витрат за послуги з вивезення побутових відходів на території м. Шаргорода міська рада не брала»* (мова оригіналу).

Вищевказані пояснення не спростовують вчинення порушення у вигляді прийняття рішення Шаргородської міської ради від 27.03.2015 № 498 «Про затвердження тарифів на комунальні послуги, що надаються КП «Комунсервіс» та рішення виконавчого комітету Шаргородської міської ради від 24.05.2017 № 76 «Про затвердження тарифів на комунальні послуги, що надаються КП «Комунсервіс», якими затверджено економічно необґрунтовані тарифи на послуги з вивезення твердих побутових відходів.

Отже, у процесі реалізації повноважень щодо встановлення в порядку і в межах, визначених законодавством, тарифів на послуги з вивезення побутових відходів, Шаргородська міська рада, прийнявши рішення від 27.03.2015 № 498 «Про затвердження тарифів на комунальні послуги, що надаються КП «Комунсервіс» та виконавчий комітет Шаргородської міської ради, прийнявши рішення від 24.05.2017 № 76 «Про затвердження тарифів на комунальні послуги,

що надаються КП «Комунсервіс», дозволили Шаргородському КП «Комунсервіс» застосовувати тарифи на свої послуги, які є економічно необґрунтованими і затвердження яких у такому розмірі було б неможливим за умов існування значної конкуренції на ринку. Суб'єкт господарювання, в свою чергу, застосовував економічно необґрунтовані завищені тарифи на послуги з вивезення твердих побутових відходів, що призвело до ущемлення інтересів споживачів, а саме суб'єктів господарювання, та дозволило отримати необґрунтований дохід.

Таким чином, матеріалами справи доведено, що дії Шаргородської міської ради щодо встановлення завищених тарифів на послуги з вивезення побутових відходів на підставі економічно необґрунтованих витрат є порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченим пунктом 7 статті 50 та статтею 17 Закону України «Про захист економічної конкуренції» - створення умов органом місцевого самоврядування для вчинення суб'єктом господарювання (Шаргородським КП «Комунсервіс») порушень законодавства про захист економічної конкуренції.

Відповідно до підпункту 3 пункту 1 статті 7 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» до повноважень органів місцевого самоврядування належить затвердження норм споживання та якості житлово-комунальних послуг, контроль за їх дотриманням.

Пунктами 6, 7 Правил передбачено, що обсяг надання послуг розраховується на підставі норм, затверджених органом місцевого самоврядування. Норми надання послуг визначаються на підставі правил, встановлених центральним органом виконавчої влади з питань житлово-комунального господарства. Зазначені норми переглядаються один раз на п'ять років.

В досліджуваній період і станом на сьогодні чинним нормативно-правовим актом, що регулює відносини в даній сфері, є Правила визначення норм надання послуг з вивезення побутових відходів, які затверджені наказом Міністерства з питань житлово-комунального господарства України від 30.07.2010 № 259 та зареєстровані у Міністерстві юстиції України 29.09.2010 за № 871/18166 (надалі – Правила визначення норм надання послуг з вивезення побутових відходів). Згідно з пунктом 1.5 Правил норми можуть розроблятися органами місцевого самоврядування, суб'єктами господарювання, що надають послуги з вивезення побутових відходів, іншими зацікавленими організаціями.

Для розрахунку обсягу і вартості послуг з вивезення побутових відходів застосовуються норми надання послуги з вивезення побутових відходів відповідно до їх виду (тверді, рідкі, великогабаритні, ремонтні, небезпечні) та об'єкта утворення (багатоквартирні, одноквартирні будинки на одну людину, одноквартирні будинки з присадибною ділянкою на одну людину, підприємства, установи, організації і т.д.).

На вимогу голови територіального відділення від 15.08.2017 р. № 04-32/987 щодо надання копій рішень Шаргородської міської ради, якими були затверджені норми утворення побутових відходів та розрахунки щодо їх визначення за результатами вимірювання, Шаргородська міська рада надала копію рішення від 14.11.2008 № 263 «Про затвердження норм накопичення

твердих побутових відходів на одного мешканця м. Шаргород на рік». Цим рішенням затверджена норма накопичення твердих побутових відходів на 1 мешканця м. Шаргород у розмірі 1,8 м³.

Норми накопичення твердих побутових відходів для таких об'єктів утворення, як підприємства, установи, організації Шаргородською міською радою взагалі не були затверджені.

Наказ Міністерства будівництва, архітектури та житлово-комунального господарства України від 10.01.2006 № 7 «Про затвердження норм утворення побутових відходів для населених пунктів України», на який посилається Шаргородська міська рада, скасовано на підставі наказу Міністерства з питань житлово-комунального господарства України від 22.03.2010 N 75 «Про затвердження Рекомендованих норм надання послуг з вивезення побутових відходів».

Не затвердження норми надання послуг з вивезення побутових відходів відповідно до їх виду та згідно з методикою, передбаченою Правилами визначення норм надання послуг з вивезення побутових відходів, дає підстави вважати, що Шаргородське комунальне підприємство «Комунсервіс» може використовувати цей фактор, як важіль для збільшення плати за послуги з вивезення побутових відходів. Для порівняння, норма накопичення твердих побутових відходів у м. Ямполі становить 1,4 м³/рік на 1 людину (згідно з рішенням Ямпільської міської ради від 14.09.2016 №255), а в м. Іллінці 1,51 м³/рік на 1 людину (згідно з рішенням виконкому Іллінецької міської ради від 21.08.2014 №70).

За умов існування значної конкуренції на ринку суб'єкти господарювання, які мають намір надавати відповідні послуги, з метою розрахунку плати за послуги індивідуально кожному споживачу та на виконання пункту 1.5 Розділу 1 наказу Міністерства з питань житлово-комунального господарства України від 22.03.2010 N 75 «Про затвердження Рекомендованих норм надання послуг з вивезення побутових відходів» розробили б норми надання послуг з вивезення побутових відходів і надали б їх на затвердження Шаргородській міській раді.

На вимогу голови територіального відділення від 11.09.2017 № 04-10/1243 виконавчий комітет Шаргородської міської ради листом від 25.09.2017 № 02-10/865 повідомив: *«Міською радою дано доручення КП «Комунсервіс» підготувати обґрунтування відповідно до Правил визначення норм надання послуг з вивезення побутових відходів, після чого буде прийнято відповідне рішення»* (мова оригіналу).

Таким чином, матеріалами справи доведено, що бездіяльність Шаргородської міської ради щодо не прийняття рішень по встановленню норми надання послуг з вивезення побутових відходів з врахуванням вимог Правил є порушенням, передбаченим статтею 17, пунктом 7 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції» у вигляді створення умов для вчинення порушення законодавства про захист економічної конкуренції суб'єктом господарювання (Шаргородським КП «Комунсервіс»).

Копію подання з попередніми висновками від 03.11.2017 № 04-180 по справі № 04-08/24-17 направлено Шаргородській міській раді листом від

03.11.2017 № 04-10/1581. Від Шаргородської міської ради інформація на подання з попередніми висновками не надходила.

Шаргородське КП «Комунсервіс» листом від 08.11.2017 № 192 (вх. від 08.11.2017 № 1484) повідомило, що «*Шаргородський КП «Комунсервіс» на виконання подання у справі № 04-08/23-17 повідомляє, що надало на виконавчий комітет міської ради редактовану калькуляцію на вивіз ТПВ. Згідно рішення № 134 від 25.10.2017 р. виконавчого комітету міської ради були затверджені кориговані тарифи на вивезення твердих побутових відходів. Підприємство надало рішення на оприлюднення в районній газеті «Шаргородщина» (мова оригіналу).*

В додатку до вказаного листа надана копія рішення виконавчого комітету Шаргородської міської ради від 25.10.2017 № 134 «Про коригування затверджених тарифів на вивезення твердих побутових відходів», яким затверджені тарифи на послуги з вивезення твердих побутових відходів з ПДВ в розмірі:

- для населення – 73,66 грн./м³ (тариф зменшено на 0,05 грн.);
- для бюджетних організацій – 75,00 грн./м³ (тариф зменшено на 0,05 грн.);
- для госпрозрахункових організацій – 77,00 грн./м³ (тариф зменшено на 0,06 грн.).

Тобто, під час розгляду справи порушення законодавства про захист економічної конкуренції в цій частині припинено.

Виходячи з викладеного, керуючись ст. ст. 12, 14 Закону України «Про Антимонопольний комітет України», ст. 48 Закону України «Про захист економічної конкуренції», пунктами 3, 11 Положення про територіальне відділення Антимонопольного комітету України, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 23.02.2001 № 32-р, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 30.03.2001 за № 291/5482, зі змінами, пунктом 32 Правил розгляду заяв і справ про порушення законодавства про захист економічної конкуренції, затверджених розпорядженням Антимонопольного комітету України від 19.04.1994 № 5 (в редакції розпорядження Антимонопольного комітету України від 29.06.1998 №169-р), зареєстрованих у Міністерстві юстиції України 06.05.1994 за № 90/299 (зі змінами), адміністративна колегія Вінницького обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України,

ВИРІШИЛА:

1. Визнати бездіяльність Шаргородської міської ради (23500, Вінницька обл., Шаргородський район, місто Шаргород, вулиця Поштова, будинок 13; код ЄДРПОУ - 04326253) щодо організації конкурсу та визначення на конкурсних засадах виконавця послуг з вивезення твердих та рідких побутових відходів, порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченим пунктом 3 статті 50, частиною першою статті 15 Закону України «Про захист економічної конкуренції» у вигляді антиконкурентних дій органу місцевого

самоврядування, які призвели до недопущення конкуренції на ринках послуг з вивезення твердих та рідких побутових відходів на території м. Шаргород.

2. Визнати дії Шаргородської міської ради (23500, Вінницька обл., Шаргородський район, місто Шаргород, вулиця Поштова, будинок 13; код ЄДРПОУ - 04326253), які полягають у прийнятті пункту 3 рішення виконавчого комітету від 24.05.2017 № 76 «Про затвердження тарифів на комунальні послуги, що надаються Шаргородським комунальним підприємством «Комунсервіс», в якому встановлений строк введення тарифів в дію, який не є достатнім для своєчасного повідомлення споживачів за 15 днів до введення їх у дію, порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченим пунктом 7 статті 50 та статтею 17 Закону України «Про захист економічної конкуренції», а саме: створення умов органом місцевого самоврядування для вчинення суб'єктом господарювання (Шаргородським комунальним підприємством «Комунсервіс») порушень законодавства про захист економічної конкуренції.

3. Визнати дії Шаргородської міської ради (23500, Вінницька обл., Шаргородський район, місто Шаргород, вулиця Поштова, будинок 13; код ЄДРПОУ - 04326253), які полягають у затвердженні рішенням від 27.03.2015 № 498 та рішенням виконавчого комітету від 24.05.2017 № 76 завищених тарифів на підставі економічно необґрунтованих витрат за послуги з вивезення твердих побутових відходів на території м. Шаргород, порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченим пунктом 7 статті 50 та статтею 17 Закону України «Про захист економічної конкуренції», а саме: створення умов органом місцевого самоврядування для вчинення суб'єктом господарювання (Шаргородським комунальним підприємством «Комунсервіс») порушень законодавства про захист економічної конкуренції.

4. Визнати бездіяльність Шаргородської міської ради (23500, Вінницька обл., Шаргородський район, місто Шаргород, вулиця Поштова, будинок 13; код ЄДРПОУ - 04326253) щодо не прийняття рішення по встановленню норм надання послуг з вивезення побутових відходів на території м. Шаргород з врахування вимог Правил визначення норм надання послуг з вивезення побутових відходів порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченим пунктом 7 статті 50 та статтею 17 Закону України «Про захист економічної конкуренції», а саме створення умов для вчинення суб'єктом господарювання (Шаргородським комунальним підприємством «Комунсервіс») порушень законодавства про захист економічної конкуренції.

5. Зобов'язати Шаргородську міську раду у двомісячний строк з дня отримання копії рішення припинити порушення законодавства про захист економічної конкуренції, визнане пунктом 1 рішення, шляхом прийняття рішення щодо організації конкурсу та визначення на конкурсних засадах виконавця послуг з вивезення твердих та рідких побутових відходів на території м. Шаргород, про що надати територіальному відділенню відповідні документальні підтвердження припинення порушення (копії рішень).

6. Зобов'язати Шаргородську міську раду у двомісячний строк з дня отримання копії рішення припинити порушення законодавства про захист економічної конкуренції, визнаних пунктом 4 рішення, шляхом прийняття рішення по встановленню норм надання послуг з вивезення побутових відходів

на території м. Шаргород з врахування вимог Правил визначення норм надання послуг з вивезення побутових відходів, про що надати територіальному відділенню відповідні документальні підтвердження припинення порушення (копії рішень).

Рішення може бути оскаржене до господарського суду у двомісячний строк з дня його одержання.

Голова адміністративної колегії,
голова територіального відділення

М.В. Слободянюк

Члени колегії

О.В. Вихованець

В.В. Одобецька

С.В. Сельська

Секретар

В.П. Чернега

ПІДГОТУВАВ:

ПОГОДЖЕНО:

Головний спеціаліст 1 ВДР

Головний спеціаліст
юридичного сектору

_____ М.О. Корінник

_____ Ю.П. Драпак

14 листопада 2017 р.

14 листопада 2017 р.